

det har unægtelig overrasket mig, at det er fra den Side, et tilsyneladende saa radikalt Skridt foreslaas. Man har hævded, at det betød ikke saa forfærdelig meget, det var jo ikke selve Sagens Realitet, der blev afgjort, men kun den Formalitet, om den skulde være grundlovfæstet eller ej. Man har sagt, at det kom man let ud over, naar man kom ud over de politiske Paragraffer. Ja men saa betyder det jo heller ikke noget videre. Saa forholder det sig jo med § 3 som i sin Tid med § 77. Jeg havde forleden Dag Lejlighed til at antyde, at første Gang der var Tale om en Grundlovsforandring, i 1905, nemlig om § 32, nævnedes det ærede Medlem for Ringkøbing-Kredsens (J. C. Christensen), at saa burde vi ved samme Lejlighed tage § 77 med, som siger, at de, der staar udenfor de anerkendte Trossamfund, skal til Skolevæsenet svare de til Folkekirkens lovbestemte Afgifter. Det var vi ganske enige om, at hvis ved den endelige Afgørelse Flertallet i Landstinget og Flertallet i Folketinget var blevet enige om at tage § 77 med, saa var det udmærket. Paa samme Maade kunde naturligvis vi fra vor Side sige, at hvis Forhandlingerne i Fællesudvalget ender med, at de 3 Partier, der hidtil har været enige om Grundlovsforandringen, og dernæst ogsaa Højre og de Frikonservative kan enes om at forandre ogsaa disse Paragraffer, skal der ikke fra vor Side være noget til Hinder derfor, saa volder det ingen Vanskeligheder, saa spænder det ikke Ben. Men jeg tvivler rigtigt nok om, at en saadan Situation vil komme til at foreligge. Det er nemlig ikke rigtigt, som det er sagt, at det kun drejer sig om at tage Spørgsmaalet ud af Grundloven. Det drejer sig om mange andre Ting. Der rejses en hel Række store, gamle Stridsspørgsmaal, saaledes Spørgsmaalet om Kirkens Forfatning. I det nye Udkast foreslaas der ogsaa en forandret Affattelse af § 75. Der staar i den nuværende § 75, at Folkekirkens Forfatning ordnes ved Lov, og der har været meget delte Meninger om, hvad det betyder. Jeg har hørt til dem, der mener — og det, tror jeg, stemmer med Forudsætningerne i 1849 —, at der ikke der igennem lovedes en Kirkeforfatning i højkirkelig Forstand. Men dette Ord „Forfatning“ stryger det ærede Medlem. Han slaar § 75 sammen med § 78 og skriver en ny Paragraf omtrent som saa, at Folkekirkens og de andre Trossamfunds Forhold ordnes ved Lov. Men det er klart, at saa snart man stryger Ordet „Forfatning“ af Grundlovens § 75, vil der rejse sig en vældig Modstand fra alle dem, som har fortolket og forstaaet denne Grundlovsparagraf saaledes,

at der deri lovedes en Kirkeforfatning. Det kunde give Anledning til langsommelige Diskussioner i Fællesudvalget og udenfor Fællesudvalget, hvis det Spørgsmaal virkelig rejste sig under denne Grundlovsdebat.

Men dertil kommer, at Afskaffelsen af § 3 vel ogsaa betyder noget andet og mere end det, at nu kan Spørgsmaalet ordnes udenfor Grundloven. Jeg er enig med det ærede Medlem fra Hornslet, det radikale Venstres Ordfører (Povlsen), som hævder den Opfattelse, at med Grundloven er Danske Lovs 2-1-1 afskaffet. Men mange — og jeg er tilbøjelig til at tro deriblandt ogsaa det ærede Medlem (J. C. Christensen) — vil sige, at netop i Danske Lovs 2-1-1 og i Kongeloven har Folkekirken sin grundlæggende Basis, en af sine væsentlige Bestemmelser i alt Fald. Nu kan man sikkert ikke hævde, at Danske Lovs 2-1-1 bestaar uforandret, det er en Umulighed. Den lyder, som ærede Medlemmer maaske vil erindre, saaledes: „Den Religion skal i Kongens Riger og Lande alleene tilstædis, som overeens kommer med den Hellige Bibelske Skrift, det Apostoliske, Nicæniske og Athanasii Symbolis, og den uforandrede Aar et tusind fem hundrede og tredive overgigen Augsburgiske Bekiendelse, og Lutheri liden Catechismo.“ Denne Religion paa Basis af de symbolske Skrifter, som der i de sidste Maaneder har været talt saa meget om i Anledning af Arboe Rasmussen-Affæren, skal altsaa ifølge Danske Lov alene tilstedes i Kongens Riger og Lande. At denne Paragraf ikke bestaar uforandret — jeg ved godt, at Professor Matzen bygger hele sin Kirkeret derpaa —, er jo givet, thi det ligger alene i Ordet „alleene“; Ordet „alleene“ er jo utvivlsomt afskaffet ved den nuværende Grundlovsbestemmelse om Religionsfrihed. Men naar man maa indrømme — og det maa man —, at denne Paragraf er forandret paa det Punkt, kan det ogsaa med Rette hævdes, at den kan være, og jeg mener, man med Rette hævder, at den er forandret ogsaa paa andre Punkter. Grundlovens § 3 fastslaar efter min Mening som evangelisk-luthersk noget andet end det, som i Danske Lovs 2-1-1 blev fastslaaet som evangelisk-luthersk. Jeg mener, at Grundlovens § 3 fastslaar evangelisk-luthersk som det historisk religiøse Begreb, der fandtes og hævdedes paa det Tidspunkt. Det er jo vitterligt, at en stor Del af Grundlovens Fædre var Rationalister, ja gik meget videre end Arboe Rasmussen, f. Eks. en Mand som H. N. Clausen m. fl.; det er vitterligt, at mange af de Mænd, som var med til at stemme for denne Para-